

SOC119 Úvod do sociologie pro nesociology

Povinné materiály z prezentací

Sociologie jako vědecká disciplína

SOC119 Úvod do sociologie pro nesociology
29. září 2015

Sociální a sociologický problém

Peter L. Berger

Sociologie vs. normativita

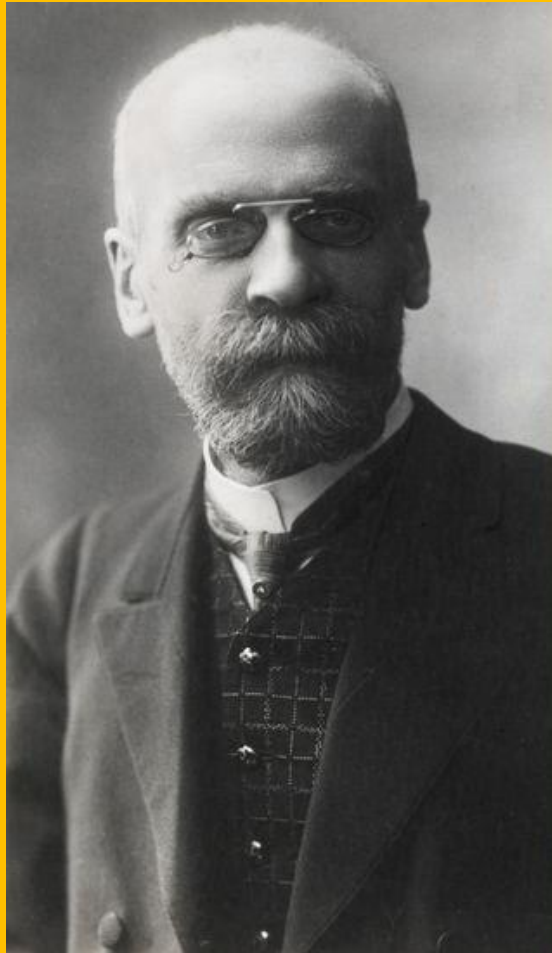
Sociologie a modernita

SOC 119 Úvod do sociologie pro
nesociology, 6. října 2015

Jaká má sociologie být

- nomotetická vs. idiografická věda
- předmět vs. metoda
 - Émile Durkheim: předmětem sociologie jsou sociální fakta
 - Max Weber: metodou sociologie je porozumění významu (*verstehende Soziologie*)

Émile Durkheim (1858-1917)

- sociální fakta
- nad-individuální, mají schopnost vyvíjet na jedince nátlak
- utvářena v životě společnosti

Max Weber (1864-1920)

- rozumějící sociologie
- jednání je sociální, je-li orientované na druhého
- je nositelem významu
- porozumění významu

Jaká má sociologie být

- komplexní věda
 - sociologie zkoumá otevřené systémy, zpětné vazby
- modernita
 - Keller: sociologie nemohla vzniknout dříve, než problémy, kterými se zabývá
 - společným jmenovatelem sociologických problémů je zhroucení kontrolních mechanismů, které regulovaly společnost před příchodem průmyslové revoluce

Sociologie a modernita I.

- transformace společnosti
 - zámořské objevy/kolonialismus
 - průmyslové, politické, obchodní revoluce
 - generalizace **trhu**
 - Karl Polanyi: Velká transformace
 - Karl Marx: komodifikace

Sociologie a modernita I.

- Trh
 - urbanizace
 - rozpad tradičních vazeb
 - ústup od tradičních vysvětlujících modelů
 - vyvázání ze starých vazeb --> nové vazby, nové identity
 - národy a nacionalismus
 - třídy a třídní vědomí
 - politické doktríny, ideologie

Sociologie a modernita II.

- osvícenský imperativ – dvě vize
 - platónská (Comte): věda o společnosti umožní poznání společenských mechanismů a na jeho základě správné fungování společnosti – **hodnoty!**
 - instrumentální (Weber): instrumentální racionalita, nehodnotící sociologie – **hodnoty ne!**

Sociologie a modernita

- sociologie se snaží pojmenovat procesy, které vytváří podstatu modernity a zachytit jejich fungování v různých kontextech
 - individualizace
 - abstrakce a generalizace společenských vztahů
 - funkční diferenciací subsystémů

Simmel: Formální sociologie

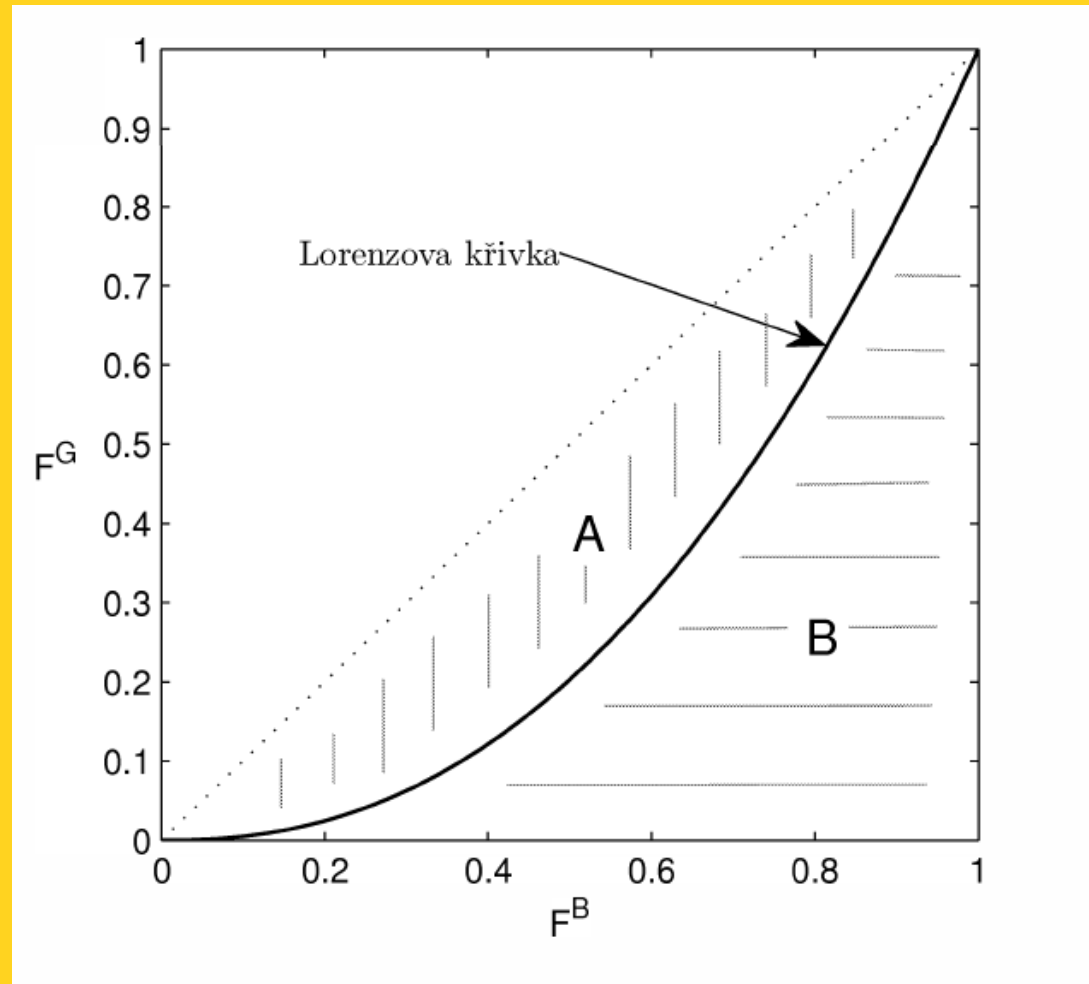
- Forma vs. obsah
- móda, cizinec, svádění ...
- sociologie = věda o sociálních formách

R.K.Merton: Hodnoty, normy, sociální struktura

SOC119 Úvod do sociologie pro
nesociology, 20.října 2015

Nerovnost

- Lorenzova křivka
- Giniho koeficient

Společnost jako subjektivní a objektivní realita

Úvod do sociologie pro nesociology

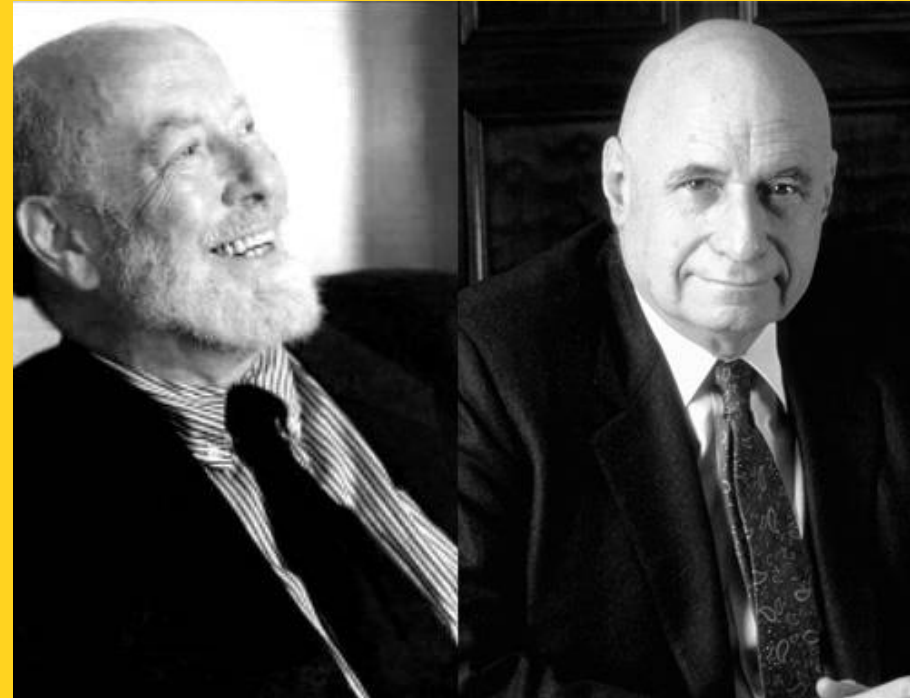
3. listopadu 2015

Sociologie vědění

- *se zabývá vztahem mezi lidským myšlením a sociálním prostředím, v jehož rámci se toto myšlení utváří*

Sociologie vědění

- Berger & Luckmann:
- Sociální konstrukce reality (1966)
- Každodenní vědění
- Sociologie vědění = obecná sociologická teorie
- Jak je možné, že se subjektivní významy stávají objektivními skutečnostmi?

Kapitál, pole a sociální vztahy

Úvod do sociologie pro nesociology

10. listopadu 2015

Bourdieu a strukturalismus

- substancialismus vs. relacionismus
- sociální prostor = prostor vztahů; prostor bez vztahů neexistuje

Problém vkusu

- Vysoký vkus
 - převaha formy nad obsahem
 - odtažitost, nepraktičnost, netělesnost
 - popření ekonomické nutnosti (hra!)
- Nízký vkus
 - pěkné, užitečné a praktické věci
 - zaujetí, praktičnost
 - ekonomická nutnost

Habitus

- Systém dispozic
- Shoda v objektivních a subjektivních dispozicích k určité sociální pozici
- Habitusy utváří životní styl, definují sociální pozice (a jsou jimi definovány)

Ulrich Beck: individualizace

SOC119 Úvod do sociologie pro nesociology; 23.
listopadu 2015

Individualizace

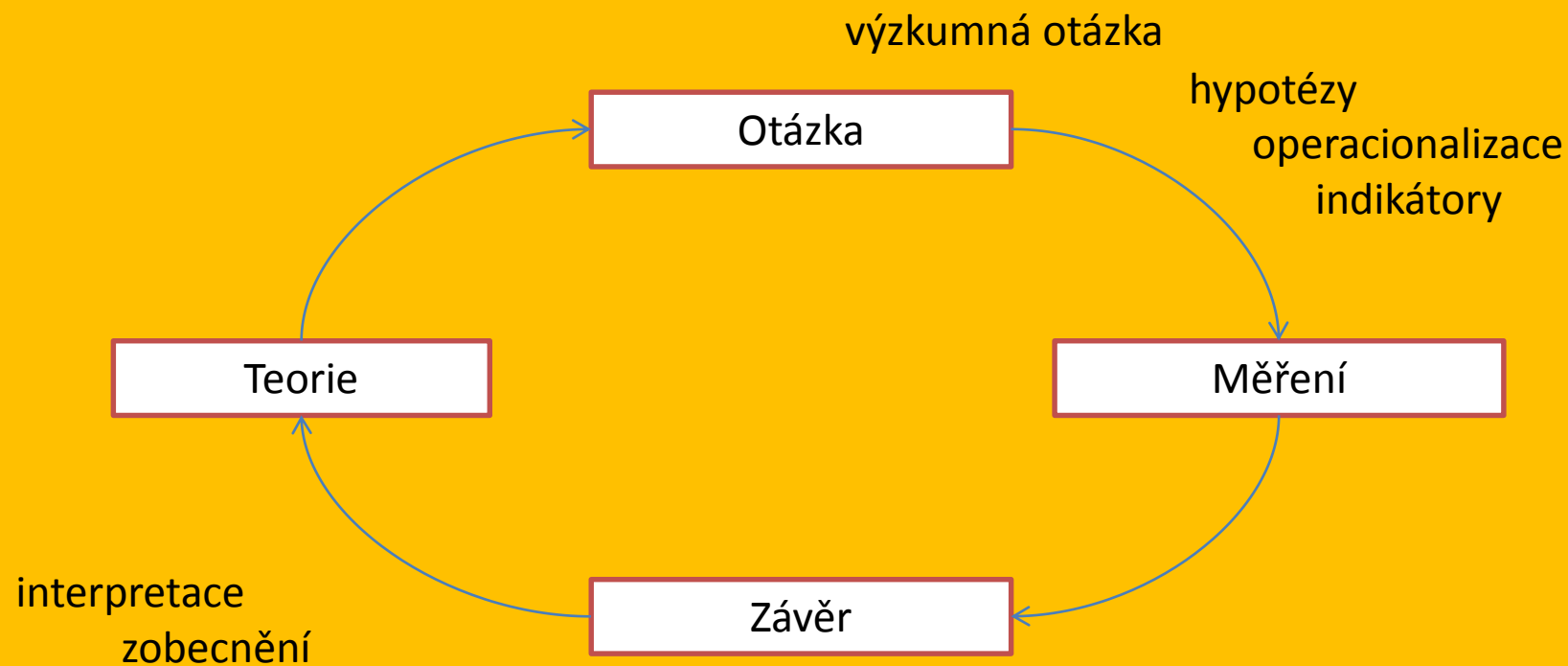
- První fáze individualizace
 - stará individualizace (18.-20.století): vyvázání z předmoderních vazeb
 - rodina, třída, práce
- Druhá fáze individualizace
 - nová individualizace (20.-21.století): vyvázání z moderních vazeb:
třída, rodina, práce

Jak se dělá sociologický výzkum

SOC119 Úvod do sociologie pro nesociology

8.12.2015

Jak funguje sociologie

Kvantitativní a kvalitativní

- Kvantitativní metody
 - Široký (ale plochý) záběr
 - Velký vzorek, snadné zobecnění
 - Tam, kde známe možné odpovědi
- Kvalitativní metody
 - Hluboký (ale omezeně platný) záběr
 - Malý vzorek, detailní pochopení
 - Tam, kde nevíme, co očekávat

Techniky výzkumu

- Kvantitativní techniky
 - Dotazník
 - Obsahová analýza dokumentů
- Kvalitativní techniky
 - pozorování
 - rozhovor
 - experiment
 - Diskurzivní analýza dokumentů

Indukce a dedukce

- Dedukce:
 - Teorie → hypotéza → pozorování → přijetí či zamítnutí hypotézy
- Indukce:
 - Pozorování → nalezené pravidelnosti → předběžné závěry → teorie

Reliabilita a validita

- Reliabilita = výsledky jsou nezávislé na pozorovateli
- Validita = výzkum měří to, co má